

Aan het college van B&W
postbus 16200
3500CE Utrecht

Utrecht, 20 mei 2005
ons kenmerk: SSU 05.23
uw brief van: 5 april 2005
uw kenmerk: DSO04.121524 / MN2045229
betreft: bezwaarschrift monumentenvergunning 2

Geacht college,

U hebt in het blad 'Ons Utrecht' van 20 april 2005 gepubliceerd het feit van verlening van een monumentenvergunning voor

Stadsbuitengracht / Zocherplantsoen ter plaatse van Lucasbolwerk
(110404)

Inrichten van een bouwplaats, aanleggen van een ondergrondse parkeergarage inclusief fietstransferium en het herinrichten van het plantsoen.

Tegen de verleende vergunning hebben wij de volgende bezwaren.

Geen inhoudelijke behandeling voorafgaande zienswijze

Wij hebben op 7 december 2004 over de aanvraag voor deze monumentenvergunning een zienswijze ingediend (SSU 04.55). Het is de bedoeling van zienswijzen dat deze worden behandeld in het besluitvormingstraject, en dat de overwegingen waartoe ze hebben geleid, in de vergunning hun weerslag vinden.

Helaas hebben wij moeten constateren dat u zich in de verleende vergunning hebt beperkt tot het noemen van de ingediende zienswijzen, en van enige onderwerpen die in die zienswijzen werden genoemd. Van inhoudelijke behandeling geen spoor. Wij herhalen daarom de argumenten uit deze zienswijze, welke zijn genummerd z1 t/m z6.

z1. Splitsing van de vergunning voor het totale werk

De vergunning voor het totale werk is in twee delen gesplitst te weten:

1. Vergroten van het plantsoen, opheffen parkeerplaatsen, versmallen van de rijweg en verleggen van kabels en leidingen.
2. Inrichten van een bouwplaats, aanleggen van een ondergrondse parkeergarage incl. fietstransferium en het herinrichten van het plantsoen.

De onderhavige vergunning betreft het tweede deel.

Het is in het geheel niet duidelijk welk doel met deze splitsing wordt gediend. Bij de splitsing zijn uit het totaal aantal uit te voeren werkzaamheden er enige gekozen en in een aparte eerste vergunning ondergebracht, terwijl beide vergunningen gaan over activiteiten die in tijd en plaats overlappen.

De activiteiten van de eerste vergunning maken deel uit van de realisering van de parkeergarage, dienen als zodanig te worden beoordeeld en dienen dus uit te maken van deze tweede vergunning. Alleen dan kunnen de voor de bouw van de beoogde parkeergarage benodigde activiteiten als geheel worden overzien en beoordeeld.

z2. Onvoldoende informatie

In de aanvraag en de ter inzage gelegde stukken wordt het bouwproces niet beschreven, zodat belanghebbenden niet geïnformeerd worden over de specifieke gevolgen van dit bouwproces voor de monumentale waarden die in het geding zijn.

z3. Nut en noodzaak niet aangetoond

Zowel door burgers tijdens de consultaties als door RDMZ is herhaaldelijk gevraagd nut en noodzaak van de parkeergarage aan te tonen.

In de ruimtelijke onderbouwing wordt verwezen naar het collegeprogramma 2001-2006 en de Parkeernota 2003 van okt. 2003 die daarvan de uitwerking heet te zijn. In die Parkeernota, die dus anderhalf jaar na het zg. realiseringsbesluit van 7 feb. 2002 is vastgesteld, worden nut en noodzaak echter niet aangetoond; een kwantitatieve behoefteaming op basis van onderzoek ontbreekt volledig (evenals trouwens een identificatie en afweging van relevante nadelige effecten). Als behoeftebepaling wordt volstaan met een opsomming van

enkele categorieën binnenstadsbezoekers waarvoor de bereikbaarheid per auto een probleem zou zijn en waarvan de oplossing van levensbelang is voor de betreffende voorzieningen. In de ruimtelijke onderbouwing is weer een wat andere en uitgebreidere opsomming te vinden, ook weer zonder enige kwantificering.

Wat ook opvalt is dat het aanbod van parkeergelegenheid niet onderzocht wordt: de bestaande parkeergarage Kruisstraat en de Grifhoekgarage worden niet beschouwd. Hetzelfde geldt voor de bestaande Schouwburgexpress en Winklexpress. En ook de transferia aan de Oostkant van de stad waaronder het geplande transferium in de Uithof aan het einde van de HOV-baan naar dit deel van de binnenstad, blijven buiten beschouwing.

z4. Verdwijning oudere bomen

In de Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER) voor het Lucasbolwerk van januari 1996 zijn vijf randvoorwaarden, de monumentale randvoorwaarden, opgenomen. De tweede randvoorwaarde heeft betrekking op de bomen en luidt: *'Alle oudere bomen dienen te worden gehandhaafd en zo nodig beschermd en hun wortelgebied ter grootte van de kroonprojectie dient te worden ontzien.'*

Tijdens de bouw of daaraan voorafgaand moeten er een aantal oudere bomen verdwijnen (door kap of verplanting naar elders) omdat ze op de plaats van de toekomstige bouwput of daar te dichtbij staan of elders in de bouwlogistieke zone staan.

Voor de helft van de oudere bomen wordt daarmee niet voldaan aan de randvoorwaarde dat ze dienen te worden gehandhaafd en zo nodig beschermd en dat hun wortelgebied ter grootte van de kroonprojectie dient te worden ontzien. Dit dan nog afgezien van de gevolgen van mogelijke bedreigingen door uitbreiding van de bouwlogistieke zone, door bodemverdichting, door beschadiging van takken door kranen en ander materieel, door aanleg van en werkzaamheden aan bestaande kabels en leidingen en door veranderingen in de grondwaterstand. Eén van die bedreigde bomen is de meest markante, de plataan. Deze plataan met reeds diverse kabels en leidingen in zijn wortelzone staat aan zoveel bedreigingen bloot dat zijn overleven onwaarschijnlijk is.

In de voorbereidende fase zijn er door het gemeentebestuur adviezen gevraagd om de meest bedreigde bomen van het park zo goed mogelijk tegen aantasting door de bouw te beschermen, maar deze adviezen zijn onvoldoende terug te vinden in concrete beschermende maatregelen. Dit bezwaar geldt des te meer nu het gehele gebied als bouwterrein is aangegeven (zie kaart M1_T, 1-500-14).

Aan de tweede van de vijf randvoorwaarden uit de CHER 1996 inhoudend dat alle oudere bomen dienen te worden gehandhaafd wordt dus in het geheel niet voldaan.

z5. Aantasting historische parkstructuur

De eerste en de vijfde randvoorwaarde uit de al genoemde CHER luiden:

'Bij ingrepen ter plaatse van het Lucasbolwerk en de Wittevrouwensingel mogen de parkaanleg en de bestaande kwaliteit van het park en van de relatie tussen park en omgeving niet verder worden aangetast, wel versterkt.' en

'De continuïteit van het singelprofiel dient – niet verder – te worden aangetast.'

Tijdens de bouw gaat de historische parkstructuur voor een heel groot deel op de schop wat niet anders valt te beoordelen dan als een grote aantasting.

Na realisering van de garage met alles wat daarbij hoort zal het park zogenaamd 'in ere worden hersteld' maar dat dan wel met een aantal blijvende toevoegingen die niets met het gebruik en de beleving van het park te maken hebben en daar zelfs ernstig afbreuk aan doen.

Nog afgezien van de weg met parkeerruimte voor bedienend (vracht-)verkeer die (op een iets andere plaats) opnieuw wordt aangelegd gaat het om de volgende toevoegingen. De in- en uitrit met elk een hellingbaan van 25 m voor de auto's en een hellingbaan voor de fietsers van 18 m, de borstweringen of hekken bij deze drie hellingbanen, de twee gebouwtjes met in- en uitgangen voor de voetgangers, het ronde glazen dak van ca. 20 m², de ventilatievoorziening en de onvermijdelijke informatie- en reclameborden, lichtmasten en verlichtingsarmaturen.

Dit alles valt niet te rijmen met het behoud van de historische parkstructuur zoals verwoord in de randvoorwaarden 1 en 5 uit de CHER.

z6. Vernietiging bodemarchief

De derde randvoorwaarde uit de al genoemde CHER: *'Archeologisch waardevolle elementen, zoals restanten van de middeleeuwse stadsmuur, dienen te worden gespaard.'*

In januari 2000 is een archeologisch proefonderzoek gedaan op het Lucasbolwerk.

De 'Archeologische Kroniek Provincie Utrecht 2000 – 2001' meldt daarover het volgende (blz. 164- 167).

'De 13e eeuwse stadsmuur is bij het onderzoek niet aangetroffen en de zone waar het tracé kon worden vermoed, kon maar zeer ten dele worden onderzocht. De mogelijkheid bestaat nog dat de muur onder het

asfalt van het Lucasbolwerk ligt. Vastgesteld is dat zich op de plaats van een eventueel te bouwen parkeergarage nog een aanzienlijk bodemarchief bevindt. De vermoedens van de aanwezigheid van archeologische elementen zijn zo sterk dat op de bij het Definitief Ontwerp van november 2003 gevoegde kaart zelfs de vermoedelijke ligging al is ingetekend. Uit die kaart blijkt dat ter plaatse van de geprojecteerde bouwput vermoedelijk aanwezig zijn: de stadsmuur, een waltoren, een kademuur uit de 16^e eeuw en beschoeiingen uit de 16^e en 18^e eeuw en zeker aanwezig zijn de fundamenten van het Suikerhuis. Met de ronde bouwput van 53 m middellijn en een diepte van 21 m (die de bestaande monumentale bebouwing tot op 7 m nadert) wordt in ieder geval een belangrijk stuk bodemarchief vernield. En als de stadsmuur er nog ligt dan zal die met dit enorme ‘boorgat’ zeker worden aangetroffen, maar vanwege het gepasseerd zijn van het ‘point of no return’ niet meer gespaard kunnen worden. De sterke aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologisch waardevolle elementen in het gebied zouden aanleiding behoren te zijn om tijdig een uitgebreid onderzoek uit te voeren. Van een dergelijk onderzoek is geen sprake geweest. Het plan blijkt dus ook met de derde randvoorwaarde uit de CHER in strijd.

Vooringenomen inhoudelijke behandeling advies RdMz

De weergave in de vergunning van het advies van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg is in de kern onjuist. De Rijksdienst geeft aan zich niet te verzetten tegen de bouw van de parkeergarage als zodanig, maar heeft bezwaren tegen de uitvoering en heeft daarnaast een aantal vraagpunten. De gemeente geeft dit weer als “een overwegend positief advies”, met daarbij een aantal “opmerkingen”. “Vragen” van de Rijksdienst worden voor de gemeente “opmerkingen”. Het totaalbeeld van de vragen van de Rijksdienst is bepaald niet als positief aan te merken. De Rijksdienst geeft aan te verwachten dat haar advies wordt betrokken bij de belangenafweging. Uit de vergunning blijkt niets van een weging van belangen. De in het geding zijnde belangen zijn zelfs niet geïnventariseerd. Bij wijze van afweging wordt gesteld dat het ‘gebruikersbelang’ een grotere importantie heeft dan het monumentale belang, maar deze begrippen worden niet gedefinieerd en een reden voor deze grotere importantie wordt niet gegeven.

Daarmee is de onderbouwing van de verleende vergunning en ook de vergunning zelf in strijd met de formele beginselen van behoorlijk bestuur.

Onduidelijkheid over bijbehorende tekeningen

In de vergunning is sprake van een aantal niet nader aangeduide tekeningen die bij de vergunning zouden behoren. Wij menen dat een vergunning waar andere stukken toe behoren, moet voorzien in een deugdelijke identificatie van bij de vergunning behorende documenten omdat nu de strekking van de verleende vergunning niet eenduidig kan worden vastgesteld.

Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat nut en noodzaak nog steeds niet zijn aangetoond en kennelijk ook niet aan te tonen vallen. Dit maakt de aantasting van de cultuurhistorische waarden (en vele andere nadelige gevolgen zoals aantasting van recreatieve waarden, ecologische waarden en milieubelasting) volstrekt onaanvaardbaar. De cultuurhistorische waarden (evenals de ecologische en recreatieve waarden) worden zowel tijdelijk als blijvend zeer sterk aangetast door de realisering van de ondergrondse parkeergarage. Dit is volledig in strijd met de monumentale randvoorwaarden waaraan het project zou moeten voldoen. De realisering van de parkeergarage betekent niet alleen een onaanvaardbare aantasting van actuele cultuurhistorische waarden, maar ook van potentiële. Immers de voorgenomen aantasting zal nooit meer ongedaan gemaakt kunnen worden.

Gelet op deze bezwaren en de andere aangevoerde bezwaren is onze conclusie dat de onderhavige monumentenvergunning ten onrechte is verleend. Wij verzoeken u daarom deze vergunning te vernietigen.

Namens de Stichting Singelgebied Utrecht:

Th.P.F. Haffmans,
Lange Jansstraat 43
3512BA Utrecht